

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปุระณาวาสสังกัดกรุงเทพมหานคร
THE LEADER CHARACTERISTICS OF THE ADMINISTRATOR OF WATPURANAWAS
SCHOOL UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

มณฑิรา ทองนุ่น¹

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปุระณาวาส 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปุระณาวาสจำแนกตามสถานภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ กรรมการสถานศึกษาฯ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูในโรงเรียนวัดปุระณาวาส จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ตามแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปุระณาวาส โดยภาพรวมทุกกลุ่มอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งครูและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคลิกภาพและด้านสติปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงานอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปุระณาวาสเมื่อจำแนกตามสถานภาพ กลุ่มกรรมการสถานศึกษาในความคิดเห็นของกลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนแตกต่างกัน กลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร

Abstract

The purposes of this study were to find ; 1) the leader characteristics of the administrator of Watpuranawas School, 2) the comparative on the opinion about the leader characteristics of Watpuranawas School's administrator according to their status. The population of this study comprised of school administrators and teachers of Watpuranawas School, 66 respondents in total. The instrument was a questionnaire on the leader characteristics according to Stogdill's concept. The statistics applied for this research were frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The findings of this research were as follows :

1. The leader characteristics of the school administrators in over all was a high level. When considered in each group of school administrators, the opinion of teacher and administrator on the characteristics of school administrator was a high level, the opinion of school director and assistant director was a high level, except personality and intelligence were a highest level, and the opinion of head of subject areas was a high level, except task-related characteristics was a highest level.

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. The comparative about the opinion on leader characteristics of the administrator of Watpuranawas School, the school committees on the opinions of teacher and administrators were not different. The director and the group of school assistant directors were different. Group of heads of departments were not different.

Keywords : The Leader Characteristics/School Administrator

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี เก่ง มีความสุข การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือ ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร มีบุคลากรมืออาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 74) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 อันเป็นกฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศ ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ มาตรา 43 กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยรัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและการจัดการศึกษาอบรมของรัฐจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (สถานศึกษา 2551 : 11) ประกอบกับเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2559) ที่มุ่งเน้นพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 6)

ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของสถานศึกษานั้นเพราะเป็นผู้ควบคุมดำเนินงานทุกๆ อย่างภายในสถานศึกษา ดังนั้นพฤติกรรมของผู้บริหารจึงเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าจะสามารถทำให้การดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาที่ชาญฉลาดต้องสามารถกำหนดพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่โรงเรียนได้เผชิญอยู่ประสานความร่วมมือร่วมใจของเพื่อนครูภายในโรงเรียนเพื่อสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการให้โรงเรียนสามารถผลิตผล

งานได้อย่างดี หรือทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลในการบริหารตามความมุ่งหวังของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะโดยบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นทั้งผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดำเนินไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสม (ธีระ รุญเจริญ 2548 : 17-18) ดังนั้นผู้บริหารจึงถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เช่น ครูสอนในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภารกิจของสถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสุขอนามัยที่ดี มีปัจจัยหลายอย่างในโรงเรียนที่สนับสนุน ส่งเสริม เช่น ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน นักการภารโรง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสองของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาทั้งระดับปฐมวัย และระดับประถม-มัธยมของกรุงเทพมหานคร มีผลการประเมินที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รับรองมีเปอร์เซ็นต์สูง รองจากโรงเรียนสาธิตเท่านั้น แต่ผลสรุปการประเมินภายนอกของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครด้านนักเรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร พบว่ามีระดับคุณภาพพอใช้และควรปรับปรุงหลายมาตรฐาน โดยเฉพาะด้านผู้บริหาร โรงเรียนที่ได้ระดับพอใช้หลายตัวบ่งชี้ และจากผลการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและความต้องการพัฒนาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน โดยจรรยาพร สวัสดิ์ (2552:14) พบว่า ระบบการบริหารสถานศึกษาของกรุงเทพมหานครที่เป็นอยู่มีส่วนประกอบสำคัญ คือ 1) โครงสร้างการบริหาร 2) ระบบการบริหารจัดการ 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) คุณลักษณะและภาวะผู้นำของผู้บริหาร 5) การมีส่วนร่วม 6) คุณภาพการศึกษา โดยในเรื่องคุณลักษณะของผู้นำตามเกณฑ์ผู้บริหารคุณภาพในปัจจุบันยังมีปัญหาหลายด้านที่ต้องการการแก้ไข เช่น ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยหลายท่านมีคุณลักษณะผู้นำอยู่ในระดับน้อย ขาดประสบการณ์ ขาด

ความรับผิดชอบ ขาดคุณธรรมในด้านการบริหาร ขาดภาวะผู้นำในการจัดการองค์กร และด้อยฝีมือในการบริหารเชิงกลยุทธ์ จึงมักถูกต่อต้านจากบุคลากรในโรงเรียนทำให้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรในเรื่องการบริหารตามมาตรฐานการศึกษาที่กรุงเทพมหานครคาดหวัง

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีผลกระทบต่อการบริหารงานในโรงเรียน หากผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะที่ดีส่งผลให้การบริหารงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพไปด้วย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ไม่ดีการบริหารงานก็ย่อมส่งผลทำให้การบริหารงานในโรงเรียนล้มเหลวเช่นกัน

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนยังมีปัญหาในด้านคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานต่างๆ ในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดบูรณาวาส ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดบูรณาวาส
2. เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดบูรณาวาสจำแนกตามสถานภาพ

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design)

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ โรงเรียน 4 คน กรรมการสถานศึกษาฯ 13 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 9 คน และกลุ่ม ครูในโรงเรียนวัดบูรณาวาส 40 คน ยกเว้นผู้วิจัย โดยทั้ง 2 กลุ่มจะตอบแบบสอบถามเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัด บูรณาวาส 3 กลุ่ม ได้แก่ กรรมการสถานศึกษาฯ, ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานะการประกอบอาชีพในการทำงาน ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่หลักปัจจุบันในโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ตามแนวคิดของสโตกคิลล์ (Stogdill)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามในตอนแรกเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) (Rensis Likert, 1967 : 90-95) มีความหมายและค่าน้ำหนัก ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามขึ้นใหม่ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ

2. ผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว นำมาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปปรึกษาผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อ

พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) เพื่อปรับแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item objective congruence) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.70-1.00

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตามวิธีการของครอนบาค (Lee J. Cronbach, 1974 : 161) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.974

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้าน เพศ อายุ อายุราชการ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่หลักปัจจุบัน ในโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ใช้ค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปรุณาวาส ใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำผลไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Jone W. Best, 1981 : 182) ดังนี้

ค่ามัธยิมเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัด ปรุณาวาส อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัธยิมเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัด ปรุณาวาส อยู่ในระดับมาก

ค่ามัธยิมเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัด ปรุณาวาส อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัธยิมเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปรุณาวาส อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัธยิมเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปรุณาวาส อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

ตอนที่ 2 คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปรุณาวาส

ในการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปรุณาวาส ตามแนวคิดของ สต็อกคิลล์ (Stogdill) แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และลักษณะทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่ามัธยิมเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดบูรณาวาสในภาพรวม

(N=66)

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร	กรรมการสถานศึกษาฯ			ผู้อำนวยการ/รอง ผู้อำนวยการโรงเรียน			หัวหน้ากลุ่มสาระ		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านลักษณะทางกาย	4.19	0.67	มาก	4.37	0.65	มาก	4.18	0.66	มาก
2. ด้านภูมิหลังทางสังคม	4.23	0.64	มาก	4.44	0.60	มาก	4.31	0.55	มาก
3. ด้านสติปัญญา	4.24	0.62	มาก	4.51	0.61	มากที่สุด	4.45	0.58	มาก
4. ด้านบุคลิกภาพ	4.13	0.63	มาก	4.51	0.65	มากที่สุด	4.35	0.71	มาก
5. ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน	4.21	0.61	มาก	4.47	0.58	มาก	4.52	0.58	มากที่สุด
6. ด้านลักษณะทางสังคม	4.29	0.63	มาก	4.41	0.56	มาก	4.39	0.64	มาก
รวม	4.21	0.64	มาก	4.46	0.61	มาก	4.38	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียนมีดังนี้ 1) ครูและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มกรรมการสถานศึกษาฯ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21, \sigma = 0.64$) ทุกด้าน แต่ถ้าพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารแต่ละด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.29, \sigma = 0.63$) ด้านสติปัญญา ($\mu = 4.24, \sigma = 0.62$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.23, \sigma = 0.64$) ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.21, \sigma = 0.61$) ด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.19, \sigma = 0.67$) และด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.13, \sigma = 0.63$) 2) ครูและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46, \sigma = 0.61$) แต่ถ้าพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51, \sigma = 0.65$) และด้านสติปัญญา ($\mu = 4.51, \sigma = 0.61$) ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน อีก 4 ด้านอยู่ในระดับมาก โดย

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.47, \sigma = 0.58$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.44, \sigma = 0.60$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.41, \sigma = 0.56$) และด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.37, \sigma = 0.65$) 3) ครูและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.63$) แต่ถ้าพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52, \sigma = 0.58$) ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ อีก 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสติปัญญา ($\mu = 4.45, \sigma = 0.58$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.39, \sigma = 0.64$) และด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.35, \sigma = 0.71$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.31, \sigma = 0.55$) และด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.18, \sigma = 0.66$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาสเมื่อจำแนกตามสถานภาพ

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดปรุณาวาส

คุณลักษณะ ผู้นำของ ผู้บริหาร	กรรมการสถานศึกษาฯ						ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ โรงเรียน						หัวหน้ากลุ่มสาระ					
	กลุ่มครู (N=40)			กลุ่มผู้บริหาร (N=26)			กลุ่มครู (N=40)			กลุ่มผู้บริหาร (N=26)			กลุ่มครู (N=40)			กลุ่มผู้บริหาร (N=26)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้าน ลักษณะทาง กาย	4.08	0.67	มาก	4.36	0.63	มาก	4.42	0.63	มาก	4.28	0.68	มาก	4.08	0.54	มาก	4.34	0.77	มาก
2. ด้านภูมิ หลังทาง สังคม	4.10	0.68	มาก	4.43	0.51	มาก	4.47	0.62	มาก	4.39	0.56	มาก	4.27	0.56	มาก	4.37	0.52	มาก
3. ด้าน สติปัญญา	4.17	0.69	มาก	4.35	0.48	มาก	4.48	0.68	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด	4.37	0.59	มาก	4.58	0.54	มากที่สุด
4. ด้าน บุคลิกภาพ	4.16	0.69	มาก	4.09	0.54	มาก	4.62	0.61	มากที่สุด	4.35	0.66	มาก	4.46	0.59	มาก	4.20	0.83	มาก
5. ด้าน ลักษณะที่ เกี่ยวกับงาน	4.20	0.71	มาก	4.22	0.44	มาก	4.57	0.59	มากที่สุด	4.31	0.54	มาก	4.65	0.57	มากที่สุด	4.32	0.52	มาก
6. ด้าน ลักษณะ ทางสังคม	4.28	0.72	มาก	4.31	0.46	มาก	4.45	0.61	มาก	4.36	0.48	มาก	4.41	0.60	มาก	4.35	0.70	มาก
รวม	4.17	0.70	มาก	4.28	0.52	มาก	4.51	0.63	มากที่สุด	4.38	0.58	มาก	4.39	0.60	มาก	4.36	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเมื่อพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า กรรมการสถานศึกษาฯ ในความคิดเห็นของกลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหารไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับมากทั้งสองกลุ่ม โดยมีค่า ($\mu = 4.28, \sigma = 0.52$) ของกลุ่มผู้บริหารสูงกว่าของกลุ่มครู ($\mu = 4.17, \sigma = 0.70$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านจะเห็นว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน มี 4 ด้าน ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.43, \sigma = 0.51$) ด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.36, \sigma = 0.63$) ด้านสติปัญญา ($\mu = 4.35, \sigma = 0.48$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.31, \sigma = 0.46$) และด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.22, \sigma = 0.44$) มีค่าสูงกว่าของกลุ่มครูด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.10, \sigma = 0.68$) ด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.08, \sigma = 0.67$) ด้านสติปัญญา ($\mu = 4.17, \sigma = 0.69$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.28, \sigma = 0.72$) และด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.20, \sigma = 0.41$) ส่วนด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.16, \sigma = 0.69$) ของ

กลุ่มครูสูงกว่าของกลุ่มผู้บริหาร ($\mu = 4.09, \sigma = 0.54$)

กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน ในความคิดเห็นของกลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหารแตกต่างกัน คือกลุ่มครูอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51, \sigma = 0.63$) กลุ่มผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านจะเห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในความคิดเห็นของกลุ่มครูอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.62, \sigma = 0.61$) ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.57, \sigma = 0.59$) ส่วนด้านสติปัญญา ($\mu = 4.48, \sigma = 0.68$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.47, \sigma = 0.62$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.45, \sigma = 0.61$) และด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.42, \sigma = 0.63$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ในขณะที่คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55, \sigma = 0.50$) ส่วนด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.39, \sigma = 0.56$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.36, \sigma = 0.48$) ด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.35, \sigma = 0.66$) ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับ

กับงาน ($\mu = 4.31, \sigma = 0.54$) และด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.28, \sigma = 0.68$) อยู่ในระดับมาก

กลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ ในความคิดเห็นของกลุ่มครู และกลุ่มผู้บริหารไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับมากที่สุดสองกลุ่ม โดยมีค่า ($\mu = 4.39, \sigma = 0.60$) ของกลุ่มครูสูงกว่าของกลุ่มผู้บริหาร ($\mu = 4.36, \sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านจะเห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในความคิดเห็นของกลุ่มครู ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.65, \sigma = 0.57$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.46, \sigma = 0.59$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.41, \sigma = 0.60$) ด้านสติปัญญา ($\mu = 4.37, \sigma = 0.59$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.27, \sigma = 0.56$) และด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.08, \sigma = 0.54$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ในขณะที่คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = 0.54$) ส่วนด้านภูมิหลังทางสังคม ($\mu = 4.37, \sigma = 0.52$) ด้านลักษณะทางสังคม ($\mu = 4.35, \sigma = 0.70$) ด้านลักษณะทางกาย ($\mu = 4.34, \sigma = 0.77$) ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\mu = 4.32, \sigma = 0.52$) และด้านบุคลิกภาพ ($\mu = 4.20, \sigma = 0.83$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดปรณาวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งครูและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคลิกภาพและด้านสติปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงานอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดปรณาวาสเมื่อจำแนกตามสถานภาพ กลุ่มกรรมการสถานศึกษาในความคิดเห็นของกลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหารไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนแตกต่างกัน กลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดปรณาวาสสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถนำมา

อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดปรณาวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคลิกภาพและด้านสติปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงานอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ถ้าพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านลักษณะทางสังคม, ด้านสติปัญญา, ด้านภูมิหลังทางสังคม, ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน, ด้านลักษณะทางกาย, และด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านสติปัญญา อีก 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน, ด้านภูมิหลังทางสังคม, ด้านลักษณะทางสังคม, และด้านลักษณะทางกาย ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ส่วนอีก 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสติปัญญา, ด้านลักษณะทางสังคม, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านภูมิหลังทางสังคม, และด้านลักษณะทางกาย หากพิจารณาโดยภาพรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสติปัญญา, ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน, ด้านลักษณะทางสังคม, ด้านภูมิหลังทางสังคม, ด้านบุคลิกภาพ และด้านลักษณะทางกาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพซึ่งการที่ผู้บริหารเป็นผู้มีสติปัญญาดี มีการศึกษามีส่วนช่วยในการตัดสินใจมีปฏิภาณไหวพริบและเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความสามารถในการบริหารก็จะทำให้ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีดุลยพินิจในการตัดสินใจที่ดีไม่เกิดความผิดพลาดในการบริหารงาน ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีความมุ่งมั่นในทำงานได้รับความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ งานที่ปฏิบัติจำเป็นต้องพบปะผู้คนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการติดต่อประสานงานกับบุคคลหลายระดับในหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในชุมชน จำเป็นต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีรูปร่างลักษณะทางกายดี ส่ง

ผ่าเผย มีสุขภาพจิตดีเยี่ยมเข้มแข็งใส สุขภาพร่างกายแข็งแรง กระฉับกระเฉง ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นที่ชื่นชมและยอมรับทำให้การบริหารงานมีคุณภาพ และเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับแนวคิดของ สโตกคิลล์ (Stogdill 1981:72-76) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี ควรประกอบด้วย ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญา และความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และลักษณะทางสังคม เช่นเดียวกันกับเบนนิส (Bennis 2000:2) ที่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้นั้นจะต้องมีคุณลักษณะและบุคลิกภาพพิเศษกว่าคนทั่วไป ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะท่าทางดี สง่า น่าเลื่อมใส มีความยุติธรรม ฯลฯ ทั้งนี้ผู้นำจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ จะต้องมีความซื่อสัตย์ การอุทิศตน ความไม่พยายามทำร้าย มีความถ่อมตน ใจกว้าง และมีความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี คำเกลี้ยง (2550:84) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารทั้ง 6 ด้าน คือ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ ความเกี่ยวข้องในงาน และลักษณะทางสังคมของผู้บริหารมหิดล เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปรารก หลงสมบุญ (2552:ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ อันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน รองลงมาคือ ด้านลักษณะทางสังคม ด้านสติปัญญา ด้านความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะทางกาย และสุดท้ายคือด้านภูมิหลังทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชพร สระสม (2554:ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งผลคุณลักษณะของผู้บริหารกับวัฒนธรรมโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะทางกาย ด้านสติปัญญา และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านภูมิหลังทางสังคม และด้านลักษณะทางสังคม

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดปรุณาวาสเมื่อจำแนกตาม

สถานภาพกลุ่มกรรมการสถานศึกษาในความคิดเห็นของกลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนแตกต่างกัน กลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ ไม่แตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะทางกาย ด้านภูมิหลังทางสังคม ด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ด้านลักษณะทางสังคม อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีสุขภาพกายดี มีวัยเหมาะสม มีลักษณะท่าทางที่ดี สง่าผ่าเผย แต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้มีการศึกษา มีสติปัญญาดี มีความรู้ คอยพินิจและการตัดสินใจที่ดี มีทักษะในการเจรจา มีความสามารถในการปรับตัว มีความคิดสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความสามารถในการขอความร่วมมือและประสานงาน มีความใส่ใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ซึ่งตามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มกรรมการสถานศึกษาฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารในทุกด้านความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารทุกด้านยกเว้น ด้านสติปัญญา ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะทางกาย ด้านภูมิหลังทางสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์นาถ สงวนนาม (2545:137) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีในการบริหารจัดการศึกษา ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นผู้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารการศึกษา เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ในการบริหารและจัดการศึกษา สอดคล้องกับสุภาวดี คำเกลี้ยง กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะบุคลิกภาพพิเศษกว่าคนทั่วไป ได้แก่ เป็นผู้มีร่างกายสง่าผ่าเผย มีการศึกษาและสถานะทางสังคมดี มีความรู้ความสามารถ ผู้นำเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจที่ดี มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง รับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่นๆ มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารที่ดีดังนี้ ความมีชีวิตชีวา

และทนทานตื่นตัวอยู่เสมอที่จะรับสถานการณ์ทุกชนิด ปรับตัวได้ ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ ความสามารถในการทำงานต่อเนื่องกันได้โดยไม่ต้องหยุดพักเป็นเวลานานๆ ทนต่อความลำบากได้ เจ็บไข้ได้ หรือไม่แสดงอาการท้อแท้ให้ผู้ใดพบเห็น ความสามารถในการตัดสินใจผู้นำที่ดีต้องตัดสินใจได้เร็ว และเต็มใจเสมอที่จะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น ความสามารถในการจูงใจรู้จักเอาใจคนถูกจังหวะ โดยไม่เลียงงานและรู้จักขีดในที่อันควรความสามารถในการใช้ภาษาได้ดี ผู้อื่นเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา แสดงความสุจริตใจของตนออกมาเพื่อให้ผู้อื่นเห็นได้ชัด ความรับผิดชอบผู้นำที่ดีย่อมยินดีรับผิดชอบและเต็มใจยอมรับ ขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่ได้มาแล้วจะบากบั่นทำหน้าที่อย่างดีที่สุด โดยไม่ทอดทิ้งแม้จะมีอุปสรรคบางประการมาเกี่ยวข้อง ความฉลาดมีไหวพริบสมองเฉียบแหลมเต็มไปด้วยความรอบรู้ ทันโลก ทันเหตุการณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับผู้นำ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่มของผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มกรรมการสถานศึกษา ฯ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคลิกภาพและด้านสติปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงานอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้เกิดผลดีกับผู้บริหารโรงเรียนวัดบูรณาวาส เป็นอย่างยิ่งทางโรงเรียนจึงควรจัดให้มีการอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิควิธีการบริหารงานแต่ละด้านตามความต้องการให้กับผู้บริหารโรงเรียนรุ่นใหม่ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการบริหารงานซึ่งกันและกัน ซึ่งในยุคปัจจุบันผู้บริหารต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา ฝึกฝน อบรมและพัฒนาตนเองให้มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นผู้บริหาร มีความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการทำงานและรับผิดชอบ มีความสุขุมเยือกเย็นรอบคอบ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีพฤติกรรมเหมาะสม มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานเต็มตามศักยภาพ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นมานะอดทน แก้ไขปัญหาจนสำเร็จจนสามารถ

บริหารงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนวัดบูรณาวาสเมื่อจำแนกตามสถานภาพ กลุ่มกรรมการสถานศึกษา กลุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ ในความคิดเห็นของกลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ โรงเรียนแตกต่างกัน เพราะกลุ่มครูให้ความสำคัญและมองว่ากลุ่มผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ รู้จักปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีการพัฒนาตนเอง มีการเข้าฝึกอบรม มีการศึกษาที่ทัดเทียมกันสามารถปรับตนเองให้มีความรู้ที่ทันไปตามโอกาสและสถานการณ์ ให้ความสำคัญร่วมมือกับผู้อื่น บังคับบัญชา รอบรู้และเป็นที่ยอมรับได้ เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ควรมีการจัดสัมมนา ประชุม ฝึกอบรมเพื่อให้มีการพัฒนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลต่อโรงเรียนที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของครู
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของชุมชน
3. ควรศึกษาความคาดหวังของบุคลากรต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : มุกพอยท์.
- จิระพันธ์ สวัสดิ์. (2552). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน วารสารครู กทม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). คู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ปรารภ หลงสมบุญ. (2552). คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชพร สระสม. (2554). การเปรียบเทียบการส่งผลคุณลักษณะของผู้บริหารกับวัฒนธรรมโรงเรียน สังกัด

- กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2551). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยพุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุภาวดี คำเกลี้ยง. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารและ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
มหาวิทยาลัยมหิดล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผน
พัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
(พ.ศ.2545-2559)**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- Barnard, Charter I. (1969). **Organization and Management**.
Cambridge: Harvard University.
- Bennis, Warren G. (2000). **Managing the dream : reflections
on leadership and change** Cambridge: Mass.
- Jone W. Best. (1981). **Research in Education**, 4th ed.
Englewood Cliffs : Prentice-Hall.
- Lee J. Cronbach. (1974). **Essentials of Psychological Testing**,
3rd ed. New York : Harper & Row.
- Rensis, Likert. (1967). "The Method of Constructing and
Attitude Scale," **In Reading in Attitude Theory
and Measurement**. New York : Wiley & Son.
- Stogdill, Ralph M. (1981). **Handbook of leadership:
A Survey of Theory and Research**
New York : the Free Press.

